

Granskningsärende 2007/08:28 Utrikesminister Carl Bildts agerande i samband med en europeisk Kosovostrategi

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslöt vid sammanträde den 8 april 2008 att bereda utrikesutskottet tillfälle att yttra sig i rubricerade ärende. Yttrandet bör, enligt konstitutionsutskottet, innehålla utrikesutskottets uppfattning om frågans utrikespolitiska dimensioner. Utrikesutskottet väljer att yttra sig i den av konstitutionsutskottet utpekade frågan.

Till yttrandet är fogat en avvikande mening.

Utskottets överväganden

Utskottet vill inledningsvis framhålla att situationen i Kosovo nära sammanhänger med utvecklingen på Västra Balkan i övrigt och att ömsesidiga samband råder. Det har därför varit vanligt förekommande att Kosovo i olika sammanhang diskuterats under rubriken Västra Balkan, men också det omvända har förekommit.

De perspektiv som varit centrala har varit de folkrättsliga, politiska och ekonomisk-sociala. Till detta kommer att förfarande- och formfrågorna, främst sådana som rört enighet mellan EU:s medlemsstater samt rollfördelningen mellan EU och andra organisationer, har spelat en framträdande roll.

Erkännandefrågan är ett element av betydelse i Kosovoärendet. Det förtjänar därför att nämnas att Sveriges inställning i den delen avgörs genom nationellt beslut.

Utrikesutskottet för sin del har bedömt att frågorna rörande Västra Balkan/Kosovo har varit av stor utrikespolitisk betydelse. Till följd härav har dessa frågor ägnats betydande uppmärksamhet inom ramen för utskottets löpande informationsinhämtning och dialog med utrikesledningen, främst inför förestående möten med rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC). Västra Balkan (och därmed Kosovo) har också varit ett av de ämnen som utrikesutskottet valt att ägna uppmärksamhet åt i form av fördjupade föredragningar. En sådan föredragning om Västra Balkan genomfördes våren 2008.

Det materiella innehållet i aktuellt granskningsärende och vad som framkommit vid utrikesutskottets befattning med frågan visar med tydlighet att också regeringen ansett att Kosovoproblematiken varit av stor utrikespolitisk vikt. Behandlingen av frågan inom EU pekar otvetydigt i samma riktning.

Vad gäller tolkning av riksdagsordningen hänvisar utskottet, jämlikt 12 kap. 1§ RF, till det riksdagsorgan som har just detta till sin uppgift, nämligen konstitutionsutskottet.

Stockholm den 22 april 2008

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kerstin Lundgren (c), Kent Härstedt (s), Birgitta Ohlsson (fp), Kenneth G Forslund (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Holger Gustafsson (kd), Mats Sander (m), Lars Lindén (kd), Mats Johansson (m) och Max Andersson (mp).

Avvikande mening

Granskningsärende 2007/08:28 Utrikesminister Carl Bildts agerande i samband med en europeisk Kosovostrategi (s, v, mp)

Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s) och Max Andersson (mp) anför:

Vi anser att utrikesutskottets överväganden borde ha haft följande lydelse.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att Kosovofrågan nära sammanhänger med utvecklingen på Västra Balkan i övrigt och att ömsesidiga samband råder. Det har därför varit vanligt förekommande att Kosovo i olika sammanhang diskuterats under rubriken Västra Balkan, men också det omvända har förekommit. Huvuddelen av de element som ingår i det s.k. non-paper som är aktuellt i granskningsärendet har därigenom kommit att beröras i utrikesutskottet. Något non-paper om en europeisk Kosovostrategi har däremot inte redovisats för utskottet.

De perspektiv som varit centrala har varit de folkrättsliga, politiska och ekonomisk-sociala. Till detta kommer att förfarande- och formfrågorna, främst sådana som rör enighet mellan EU:s medlemsstater samt rollfördelningen mellan EU och andra organisationer, har spelat en framträdande roll.

Erkännandefrågan är ett element av betydelse i Kosovoärendet. Det förtjänar därför att nämnas att Sveriges inställning i den delen avgörs genom nationellt beslut.

Utrikesutskottet för sin del har bedömt att frågorna rörande Västra Balkan/Kosovo har varit av stor utrikespolitisk betydelse. Till följd härav har dessa frågor ägnats betydande uppmärksamhet inom ramen för utskottets löpande informationsinhämtning och dialog med utrikesledningen, främst inför förestående möten med rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC). Västra Balkan (och därmed Kosovo) har också varit ett av de ämnen som utrikesutskottet valt att ägna uppmärksamhet åt i form av fördjupade föredragningar. En sådan föredragning om Västra Balkan genomfördes våren 2008.

Det materiella innehållet i aktuellt granskningsärende och vad som framkommit vid utrikesutskottets befattning med frågan visar med tydlighet att också regeringen ansett att Kosovoproblematiken varit av stor utrikespolitisk vikt. Behandlingen av frågan inom EU pekar otvetydigt i samma riktning.

Utöver det nu aktuella ärendet önskar utrikesutskottet framföra följande allmänna synpunkter.

Utrikesfrågor har ofta karaktären av diffusa processer, och de skiljer sig då från ”vanliga ärenden”, bl.a. genom att de saknar en väl urskiljbar början och ett distinkt slut. Inte sällan griper sådana processer in i varandra. Därtill kommer, som konstitutionsutskottet tidigare anfört, att särskilda förutsättningar för uttalanden ibland kan anses gälla på utrikespolitikens område.¹

I de utrikespolitiska processerna tillförs efterhand ofta nya element, vars betydelse inte alltid är omedelbart uppenbar. Detta medför återkommande behov av sammanfattningar och synteser för att värdera utvecklingen. Utrikesutskottet för sin del söker i första hand tillgodose detta genom att begära fördjupade föredragningar i frågor som bedöms vara viktiga. Utskottet, och för den delen också en utskottsminoritet, kan därutöver begära överläggning med regeringen (10 kap. 3 § andra och tredje styckena RO).

Som 2002 års riksdagskommitté anför har också regeringen ett ansvar för att informera, och kommittén nämner i sammanhanget möjligheten att översända faktapromemorior. Ibland är det regeringen som, mot bakgrund av den internationella utvecklingen, har bäst förutsättningar för att bedöma lämplig tidpunkt för sammanhållen och fördjupad information.

Riksdagens beslut till följd av Riksdagskommitténs förslag syftar bl.a. till att stärka utskottets ställning i EU-arbetet och att ge detta en långsiktig inriktning, medan EU-nämndens roll främst koncentreras till det tillfälle när frågorna ska beslutas i ministerrådet.

¹ Utrikesutskottet har belyst denna problematik i sitt utlåtande 2001/02:UU1u till konstitutionsutskottet.